

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/9/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318200001
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2318200001.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Michala Novotného vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. F., nar. XX. E. XXXX, bytom u budúcich osvojiteľov, zast. kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny F. W., dieťa rodičov - matka: J. F., nar. X. D. XXXX, adresa trvalého bydliska mesto R., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Levoča, otec: neuvedený, o návrhu matky na zrušenie osvojiteľnosti maloletého dieťaťa, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 12P/1/2018-77 z 9. októbra 2018 takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č.k. 12P/1/2018-77 súd prvej inštancie I. návrh matky zamietol a II. žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne použitím ust. § 142 a § 52 C.m.p. (zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016, ďalej len „C.m.p.“).

2. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že matka maloletej J. sa návrhom domáhala zrušenia osvojiteľnosti maloletej z dôvodu, že má záujem starať sa o svoju dcéru a nesúhlasí s vyslovením osvojiteľnosti maloletej. V čase podania návrhu sa nachádzala v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Levoča. Uviedla, že sa snaží nadviazať kontakt cez sociálnu pracovníčku s rodinou, kde je maloletá J. umiestnená, avšak sociálna pracovníčka jej neposkytla žiadne informácie o maloletej. O maloletú J. má záujem a nesúhlasí s jej zverením do náhradnej rodiny.

3. Maloletá J. pochádza z druhovského pomeru rodičov, pričom matka maloletej sa v čase podania návrhu nachádzala v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Levoči a otcovstvo k maloletej doposiaľ nebolo uznané ani určené. Uznesením Okresného súdu Galanta č.k. 17P/12/2016-41 zo 18. októbra 2016 bolo určené, že maloletá je osvojiteľná, súd zároveň obmedzil výkon rodičovských práv a povinností matke maloletej a ustanovil maloletej opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny F. W.. Uznesením č.k. 12P/254/2016-22 z 11. júla 2016 bola maloletá neodkladným opatrením dočasne zverená do starostlivosti budúcich osvojiteľov do právoplatného skončenia konania o zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti a uznesením č.k. 12P/254/2016 z 9. augusta 2017 bolo konanie o zverenie maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti zastavené. Aktuálne na súde prvej inštancie prebieha konanie pod sp. zn. 12P/117/2017 o návrhu na zverenie maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti, v ktorom konaní súd neodkladným opatrením č.k. 12P/117/2017-109 z 15. novembra 2017 ponechal maloletú v starostlivosti budúcich osvojiteľov až do právoplatného skončenia konania na zverenie

maloletého dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti a uznesením č.k. 12P/117/2017-124 z 28. februára 2018 bolo predmetné konanie prerušené do právoplatného skončenia konania o návrhu matky na zrušenie osvojiteľnosti maloletej. Vo veci bolo nariadené pojednávanie na 15. marca 2018, matka písomným podaním, doručeným súdu prvej inštancie dňa 14. marca 2018 uviedla, že o svoju dcéru má stále záujem a vyjadrila sa, že po jej prepustení z ústavu na výkon väzby chce s údajným otcom maloletého dieťaťa, H. U., nar. XX.XX.XXXX, uzavrieť manželstvo. Plánuje sa zamestnať a vychovávať maloletú J. aj s podporou rodiny. Ďalej prejavila ochotu dobrovoľne prispievať na výživu maloletej J., avšak nepozná adresu, kde sa maloleté dieťa toho času zdržiava.

4. Zo správy kolízneho opatrovníka zo 14. marca 2018 vyplynulo, že po narodení maloletej J. dňa XX. E. XXXX matka odišla z nemocnice a od tej doby sa o dieťa nezaujímal, nespolupracovala s oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, viedla neusporiadaný spôsob života a je závislá na návykových látkach. Maloletá sa od 11. júla 2016 nachádza v starostlivosti budúcich osvojiteľov, kde je dieťa veľmi dobre adaptované na náhradné prostredie a prosperuje v ňom, napreduje vo vývine a má svoj denný režim. Na budúcich osvojiteľov je citovo naviazaná a vníma ich ako svojich rodičov, oslovuje ich mami a tato. Maloleté dieťa má absolvované všetky povinné očkovania a preventívne prehliadky a počas šetrenia pomerov pôsobilo zdravo a spokojne. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že matka má okrem maloletej J. ďalšie maloleté dieťa, R. B., nar. XX. I. XXXX, ktorá bola rozsudkom Okresného súdu Galanta č.k. 12P/157/2008-61 z 19. marca 2009 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, P. A.. Kolízny opatrovník telefonicky kontaktoval starú matku maloletej, ktorá uviedla, že podľa jej názoru matka sa o dieťa nedokáže postarať, nie je samostatná a po prepustení z ústavu na výkon trestu odňatia slobody nebude mať kde bývať. Nedokázala sa postarať ani o svoju prvú dcéru R., ktorá je zverená do náhradnej osobnej starostlivosti a je presvedčená, že matka po svojom prepustení začne znova užívať drogy, čím ohrozí svoje deti. Myslí si, že maloletej J. je v súčasnosti dobre v starostlivosti iných ľudí, nakoľko sa obáva, že ak by ju matka získala späť do osobnej starostlivosti, po istom čase by maloletá J. skončila v náhradnej starostlivosti. Kolízny opatrovník poukázal na skutočnosť, že záujem, ktorý matka o maloletú J. prejavuje je podľa jeho názoru účelový. Matka maloletú po jej narodení zanechala v nemocnici, takmer rok o ňu neprejavovala skutočný záujem, nepodieľala sa na jej výchove, neplnila si svoje rodičovské povinnosti a od svojich pätnástich rokov je závislá na tvrdých drogách. Momentálne sa nachádza v ústave na výkon trestu odňatia slobody s predpokladaným dátumom prepustenia 10. augusta 2019. Domnelý otec maloletej J., ani jeho rodina už o maloletú dlhodobo neprejavujú záujem.

5. Na základe vyššie uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie sú splnené hmotnoprávne podmienky na zrušenie osvojiteľnosti maloletej, nakoľko matka sa toho času nachádza v ústave na výkon trestu odňatia slobody, pričom všetky ňou verbalizované skutočnosti ohľadom úpravy jej pomerov zneli len do budúcnosti, preto návrh matky zamietol, a to rozsudkom č.k. 12P/1/2018-30 zo dňa 15. marca 2018. Tento rozsudok bol odvolacím súdom zrušený s poukazom na to, že vo veci neboli splnené podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti matky. Odvolací súd uznesením č.k. 26CoP/25/2018-44 zo dňa 6. júna 2018 zrušil pôvodný rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konania a nové rozhodnutie.

6. Následne súd prvej inštancie riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré riadne predvolal účastníkov, pričom pokiaľ ide o predvolanie matky, postupoval v zmysle pokynov odvolacieho súdu (podľa § 47 ods. 2 veta prvá vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy), vykonal dokazovanie výsluchom matky, svedkyne P. A., opatrovníka ako aj procesného opatrovníka maloletej, tiež podstatným obsahom spisu.

7. Matka maloletej opätovne uviedla skutočnosti, na ktoré poukazovala v návrhu ako aj vyjadreniach adresovaných súdu prvej inštancie. Svedkyňa P. A. (matka navrhovateľky) verbalizovala pochybnosť ohľadom schopnosti postarať sa o maloletú J. po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, a to s poukazom na dlhodobý problém s konzumáciou omamných látok. Kolízny opatrovník navrhol návrh zamietnuť. Poukázal na to, že na strane matky nebola preukázaná zmena pomerov, nie je možné vychádzať zo skutočností, o ktorých sa matka len domnieva, že môžu nastať. Zástupca Okresnej prokuratúry Galanta navrhol návrh matky zamietnuť.

8. Z takto vykonaného dokazovania súd prvej inštancie uzavrel, že v prejednávanej veci bola na strane matky splnená len jedna z podmienok predpokladaných ustanovením § 142 C.m.p. a to len

procesná podmienka (podanie návrhu). Hmotnoprávna podmienka, spočívajúca v preukázaní zmeny pomerov na strane matky, resp. na strane maloletej preukázaný nebol.

9. Navrhovateľka na pojednávaní ako aj v písomnostiach doručených súdu len opakovane deklarovala záujem do budúcnosti postarať sa o maloletú spolu s jej údajným otcom, pričom s ohľadom na trvajúci výkon trestu odňatia slobody k reálnej zmene pomerov na jej strane nedošlo. Tak navrhovateľka, ako aj jej údajný otec od narodenia maloletej neboli schopní podať návrh na určenie otcovstva k maloletej, čomu nemohla objektívne brániť ani tá skutočnosť, že po narodení maloletej J. obaja vykonávali trest odňatia slobody. Navrhovateľka doposiaľ o maloletú nejavila záujem, súdu nepredložila žiadne dôkazy o tom, že je schopná vlastnými silami riadne zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú. Ešte pred nástupom do výkonu trestu mala navrhovateľka možnosť upraviť si svoje bytové a sociálne pomery tak, aby zabezpečila stabilné prostredie pre výchovu a starostlivosť o maloletú. Maloletú zanechala v nemocnici hneď po jej narodení, neprejavovala o ňu záujem, nenavštevovala ju, neplnila si vyživovaciu povinnosť. Pred nástupom do výkonu trestu viedla neusporiadaný život, konzumovala omamné látky. Doposiaľ sa ani o jedno zo svojich detí nestarala. Naproti tomu maloletá J. je toho času umiestnená v rodine budúcich osvojiteľov, kde má vytvorené stabilné prostredie, v ktorom prosperuje. Maloletá má vytvorené hlboké citové väzby v rodine budúcich osvojiteľov, v ktorej je šťastná a spokojná. S navrhovateľkou a jej biologickou rodinou nemá vybudovaný žiaden vzťah.

10. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 C.m.p. v spojení s § 396 ods. 3 C.s.p.

11. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie matka, ktorá poukázala na to, že v jej prípade nebolo možné preukázať zmenu pomerov, nakoľko vykonáva trest odňatia slobody. Namietala, že súd prvej inštancie nevypočul svedkov, ktorých navrhla, a to otca maloletej J., H. U. ako aj sestru otca, L. U., ktorí by vedeli preukázať záujem postarať sa o maloletú J.. Nestotožňuje sa s názorom súdu o účelovom záujme o maloletú, vzniesla námietku zaujatosti zákonnej sudkyne. Požívanie drog je minulosťou, 21 mesiacov je „čistá“, zmenila sa. Dňa 10. novembra 2018 môže byť podmiennečne prepustená z výkonu trestu odňatia slobody. To, že maloletú opustila, oľutovala, teraz sa chcú o ňu spolu s jej otcom riadne starať a vychovávať ju. Poukazuje na to, že tak ona ako aj otec maloletej podávali návrhy na súd, pričom týmito návrhmi sa súdy nezaoberali.

12. K odvolaniu matky sa vyjadril procesný opatrovník podaním z 29. novembra 2018, doručeným súdu prvej inštancie dňa 3. decembra 2018. Pokiaľ ide o námietky zaujatosti, na ktoré poukázala navrhovateľka v konaní, poukazuje na to, že súd nie je príslušný na rozhodovanie o námietke voči postupu kolízneho opatrovníka pri výkone jeho funkcie. Necíti sa byť zaujatý, koná podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. S účastníkmi konania ako ani so žiadateľmi o osvojenie maloletej nie je v žiadnom príbuzenskom alebo osobnom pomere. Maloletá má v rodine budúcich osvojiteľov stabilné prostredie, jej potreby sú plne uspokojené a v rodine prosperuje. K budúcim osvojiteľom má vytvorené silné citové väzby, biologickú rodinu nepozná a nemá k nej vytvorený žiaden vzťah. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

13. K odvolaniu sa vyjadrila aj zástupkyňa Okresnej prokuratúry Galanta podaním zo 7. decembra 2018, podľa ktorej matka v priebehu celého konania nedokázala preukázať zmenu v jej pomeroch, a to aj s ohľadom na tú skutočnosť, že ešte stále vykonáva uložený trest. Pokiaľ ide o výsluch osôb, a to domnelého otca H. U. ako aj sestru otca, L. U., príbuzenský pomer týchto osôb v konaní nebol preukázaný a sú bez akéhokoľvek kontaktu s maloletou. Pre zrušenie osvojiteľnosti nepostačuje len údajne deklarovaný záujem v budúcnosti starať sa o maloleté dieťa, ale nevyhnutnou zákonnou podmienkou, ktorá musí byť preukázaná v čase rozhodovania súdu je zmena pomerov, pričom nemôže ísť o zmenu pomerov akúkoľvek, ale o zmenu podstatnú. Podľa názoru okresnej prokurátorky matka nielenže nepreukázala podstatnú zmenu, ale vôbec akúkoľvek zmenu pomerov na jej strane. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

14. K vyjadrenie procesného opatrovníka sa vyjadrila matka a uviedla, že jeho zaujatosť namieta z dôvodu, že vykonáva trest odňatia slobody, o čom má procesný opatrovník vedomosť. Opätovne poukazuje na to, že tak ona ako aj domnelý otec H. U. má záujem o maloletú J., zaujímal sa o ňu hneď po jej narodení. Procesný opatrovník odmietol na žiadosť matky informovať ju kde sa maloletá nachádza, preto s ňou nemôže mať vybudované väzby. Mala záujem aj o stretnutie, chcela dobrovoľne platiť výživné, no z ÚPSVaR nedostala spätnú väzbu. Švagriná L. U. sa o maloletú zaujímalala aj keď bola

umiestnená v Detskom domove v F., navštevovala ju. Pokiaľ by súd umožnil vypočuť domnelého otca ako aj švagrinú matky, boli by schopní preukázať skutočný záujem o maloletú.

15. K vyjadreniu matky sa opätovne vyjadril procesný opatrovník, zotrval na tvrdeniach uvedených vo vyjadrení k odvolaniu matky. Pokiaľ ide o výsluch osôb H. U. a L. U., príbuzenský pomer týchto osôb nebol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie preukázaný. K tvrdeniam matky o neposkytnutí informácií o maloletej poukazuje na to, že navrhovateľka bola rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 17P/12/2016 zo dňa 18.10.2016, právoplatný dňa 15.11.2016, obmedzená vo výkone rodičovských práv a povinností, pričom orgán SPODaSK nie je oprávnený informovať matku o osobných údajoch žiadateľov o náhradnú osobnú starostlivosť, t. j. poskytovať adresu žiadateľov. Matke maloletého dieťaťa boli zo strany orgánu SPODaSK pravidelne poskytované informácie o maloletej prostredníctvom listov. Tvrdenie matky o opakovaných návštevách ÚPSVaR za nezakladá na pravde. Matka sa bez predvolania dostavila na ÚPSVaR, pracovisko R. dostavila dňa 2. mája 2016, kedy oznámila, na akej adrese sa zdržiava a v prípade, že by bolo určené otcovstvo k maloletej, bude súhlasiť so zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti pani U.. Prisľúbila, že nasledujúci deň navštívi maloletú v Detskom domove v F., návštevu však nezrealizovala. Dňa 18. októbra 2016 bola rozsudkom Okresného súdu Galanta vyslovená osvojiteľnosť maloletej, nakoľko ani matka, ani nikto z členov biologickej rodiny sa od narodenia o maloletú nezaujímal. Matka sa v konaní nijako nevyjadrila, so súdom nespocovala, nevyvíjala žiadnu aktívnu činnosť na urovanie svojich pomerov ani pomerov k maloletej. Matka začala prejavovať záujem o maloletú až listom zo dňa 6. marca 2017. Taktiež poukázal na to, že orgán SPOSaSK nie je povinný preverovať skutočnosti na strane osôb, ktorých príbuzenský pomer k maloletemu dieťaťu nebol preukázaný. V plnom rozsahu sa pridriava svojich doterajších tvrdení, v plnom rozsahu sa stotožňuje aj s vyjadrením Okresnej prokuratúry Galanta a navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

16. Matka sa vyjadrila k vyjadreniu Okresnej prokuratúry Galanta, poukázala opätovne na tie isté skutočnosti.

17. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 C.s.p.), potom čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou - matkou maloletého dieťaťa (§ 355 a § 357 C.s.p.), prejednal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 65 C.m.p.), pretože konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa možno začať i bez návrhu, postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p.), pričom dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

18. Predmetom konania na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12P/1/2018 je návrh matky na zrušenie osvojiteľnosti maloletej J. F., nar. XX. E. XXXX. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti rozhodnutia a postupu okresného súdu, ktorým návrh matky zamietol a zároveň žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

19. Z obsahu spisu v predmetnej veci bolo zistené, že matka maloletej J. žiadala návrhom z 27. decembra 2017 zrušiť osvojiteľnosť maloletej, nakoľko má záujem starať sa o svoje dieťa spolu s údajným otcom maloletej J., H. U., ktorého otcovstvo doposiaľ určené nebolo. Matka v čase podania návrhu vykonávala trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Levoča, predpokladaný deň prepustenia matky z výkonu trestu verbalizovala navrhovateľka (matka maloletej) na 10. apríl 2019, čo vyplýva aj z „Odpovede na lustráciu v ZVJS“, založenej na čl. 6 spisu. Podmienečne prepustená z výkonu trestu mohla byť dňa 10. novembra 2018.

20. Podľa § 142 C.m.p. súd na návrh rozsudok o osvojiteľnosti zruší ak dôjde k zmene pomerov. Návrh možno podať len do času, kým nie je dieťa odovzdané na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

21. Na zrušenie rozsudku o osvojiteľnosti v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie tak hmotnoprávnej ako aj procesnoprávnej podmienky, tak ako konštatoval súd prvej inštancie. Matka maloletej J. síce podala návrh na zrušenie osvojiteľnosti, a to do času, kedy ešte maloletá nebola rozhodnutím súdu zverená do starostlivosti budúcich osvojiteľov, čím splnila procesnoprávnu podmienku, avšak pokiaľ ide o splnenie hmotnoprávnej podmienky, spočívajúcej v preukázaní zmeny pomerov na jej strane, túto podmienku nespĺnila.

22. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

23. Hmotnoprávnou podmienkou v zmysle ust. § 142 C.m.p. sa rozumie zmena pomerov (clausula rebus sic stantibus). Zmena pomerov nemôže byť akákoľvek, musí ísť o podstatnú zmenu oproti času, keď súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, v tomto prípade o osvojiteľnosti maloletej J., o ktorom návrhu rozhodol Okresný súd Galanta rozsudkom č.k. 17P/12/2016-41, právoplatným dňa 15.11.2016. Týmto rozsudkom bola zároveň matka (navrhovateľka) obmedzená vo výkone rodičovských práv, a to najmä v práve a povinnosti sústavne sa starať o výchovu maloletej a zastupovať ju.

24. Na to, aby súd mohol viesť dokazovanie o novom návrhu, si musí ako prvý krok najprv ustáliť, či došlo k zmene pomerov a následne, či túto zmenu pomerov možno chápať ako zmenu podstatnú. Z vyššie uvedených skutočností, že zmena pomerov je hmotnoprávnym základom pre nové rozhodovanie, vyplýva, že súd je vždy povinný zistiť a ustáliť v takýchto rozhodnutiach všetky okolnosti, za ktorých k výroku rozsudku dospel.

25. Z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie svoj záver o nevyhnutnosti zamietnuť návrh matky na zrušenie osvojiteľnosti odôvodnil v zásade tým, že matka maloletej neunesla dôkazné bremeno, t.j. nepreukázala schopnosť vedieť sa postarať o seba samu a samostatne sa postarať o maloletú J., a teda zabezpečiť materiálne a bytové podmienky pre riadnu starostlivosť o dieťa.

26. Podstata matkiných tvrdení spočívala v tom, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Levoča sa chce spolu s domnelým otcom maloletej J., H. U. (otcovstvo, ktorého ani doposiaľ určené nebolo) a jeho rodinou postarať o maloletú a vychovávať ju. Verbalizovala uzatvorenie manželstva, pomoc rodiny domnelého otca pokiaľ ide o výchovu a starostlivosť o maloletú, ako dôvod zanechania maloletej v nemocnici, ihneď po pôrode uviedla, že sa nemala kam vrátiť.

27. V čase ostatnej úpravy vo veci starostlivosti o maloletú mala maloletá J. 6 mesiacov, bola umiestnená v náhradnej rodine. Matka maloletej sa o ňu nezaujímal, nekontaktovala príslušný ÚPSVaR, event. orgán SPODaSK so žiadosťou o informácie o maloletej, neprispievala na výživu maloletej, nijakým spôsobom sa nepodieľala na výchove a starostlivosti o maloletú. Z obsahu spisu vyplýva, a to akcentujúc na správy kolízneho opatrovníka ako aj vyjadrenia matky navrhovateľky, p. P. A., že navrhovateľka takmer 15 rokov užíva omamné látky, viedla neusporiadaný život, pričom ani skutočnosť, že otehotnela ju neprinútili vyriešiť si svoje osobné pomery tak, aby po narodení maloletej sa mala s maloletou kam vrátiť a vytvorila maloletej vhodné podmienky pre zdravý vývoj. Po narodení maloletej J. ju matka zanechala v nemocnici, pričom nie je známe, kde sa do času, kedy bola umiestnená v ústave na výkon trestu odňatia slobody nachádzala.

28. V čase podania návrhu o zrušenie osvojiteľnosti maloletej ako aj počas tohto odvolacieho konania matka vykonávala trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Levoča s predpokladaným koncom trestu dňa 10. apríla 2019. Matka vo vyjadreniach opakovane poukázala na možnosť podmieneného prepustenia z výkonu trestu a to ku dňu 10. novembra 2018. Je však zrejmé, že matka sa vo výkone trestu neosvedčila, nesplnila tak formálne ako aj materiálne podmienky pre podmienené prepustenie z výkonu trestu a to s poukazom na podané odvolanie a vyjadrenia podané v odvolacom konaní, z ktorých je zrejmé, že tieto boli adresované práve z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Levoča, a to ešte v mesiaci február 2019.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené je potom zrejmé, že u matky nedošlo k zmene pomerov v takom smere, ktorý by odôvodňoval záver súdu, že matka je schopná poskytnúť maloletej riadnu starostlivosť v každom ohľade. Matka síce uviedla, že po vykonaní trestu chce žiť so svojim partnerom, domnelým otcom maloletej J., H. U. v mieste jeho bydliska, chcú uzavrieť manželstvo, zamestnať sa a poskytovať maloletej plnohodnotnú starostlivosť, avšak nestačí svoj záujem len deklarovať. Nepostačuje tu len tvrdenie o tom, že chce a má záujem o maloletú, tento záujem musí verifikovať tak, aby súd nemal najmenšie pochybnosti o tom, že o maloletú bude riadne postarané a bude mať vytvorené vhodné podmienky pre vývoj. Dôvodila, že pokiaľ je vo výkone trestu, nie je v jej možnostiach preukázať súdu zmenu pomerov na jej strane. Maloleté dieťa nemožno vystaviť takému riziku, keď nie je dôvodné, resp. vôbec preukázané, či sa jeho biologickí rodičia po návrate z výkonu trestu v rámci socializácie budú vedieť postarať ešte aj o

maloleté dieťa. Matka bola dlhodobo závislá od omamných látok (od svojich 15 rokov), okrem maloletej J., má ešte jedno dieťa, mal. R. nar. XXXX, ktorá bola rozhodnutím súdu zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke p. P. A., ktorá sa o ňu stará. Matka tak nezvládla ani výchovu svojho staršieho dieťaťa, dôvodné pochybnosti o spôsobilosti viesť riadny život napokon uviedla aj matka navrhovateľky, ktorá uviedla, že navrhovateľka aj napriek tomu, že má dve maloleté deti dlhodobo užíva omamné látky a nevedie usporiadaný život, pričom nie je možno očakávať, že riadny život povedie po prepustení z výkonu trestu. Aj po narodení mal. J. sa matka vrátila k drogám, sama uviedla, že pokiaľ ide o jej pasivitu a nezáujem o maloletú J., táto bola spôsobená opätovným užívaním omamných látok.

30. O skutočnom záujme matky postarať sa o svoje maloleté dieťa nesvedčí ani to, že aj napriek riadnemu predvolaniu a výzvam súdu sa na pojednávanie, kedy súd rozhodoval o osvojiteľnosti maloletej J. v konaní sp. zn. 17P/12/2016 nedostavila, súdu neposkytla potrebnú súčinnosť, nekomunikovala ani s orgánom SPODaSK.

31. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že maloletá J. je v starostlivosti budúcich osvojiteľov, kde má vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin. Existuje reálny predpoklad, verbalizovaný práve osobami, s ktorými vyrastá, že o ňu bude dôsledne postarané aj v budúcnosti. V danej veci by potom s prihliadnutím na najlepší záujem maloletej nebolo vhodné vytrhnúť ju z prostredia, ktoré pozná, kde jej náhradní rodičia poskytujú riadnu starostlivosť a ktorých napokon považuje za svojich rodičov.

32. Matka maloletú J. prakticky ihneď po jej narodení nechala v nemocnici, pričom sa o ňu takmer rok nezaujímal. Nemožno uveriť a priznať význam tvrdeniam matky, keď poukázala na to, že sa s maloletou nemala kam vrátiť, nakoľko ju jej matka (stará matka maloletej) nechcela prijať a v ten istý deň, t. j. dňa XX. E. XXXX bol domnelý otec vzatý do väzby. Matka mala dostatok času, počas prebiehajúceho tehotenstva na to, aby si svoje pomery (a to pokiaľ ide o zabezpečenia bývania, nákup výbavy pre novorodenca a ďalšie) upravila tak, aby sa o svoje dieťa po narodení postarať mohla, a to aj za takých okolností, kedy by domnelý otec bol vo väzbe, eventuálne výkone trestu odňatia slobody. Matka podľa vlastných tvrdení v deň pôrodu (a to aj napriek tomu, že porodila maloletú predčasne, skôr o jeden mesiac) nemala zabezpečené ani najzákladnejšie potreby pre novorodenca. Vierohodnosť tvrdení matky znižuje aj skutočnosť vyplývajúca z lekárskej správy Nemocnice s poliklinikou Sv. Lukáša v G. zo dňa 4. apríla 2016, kedy bolo zistené, že matka štyri hodiny pred pôrodom priznala užitie heroínu. Rovnako pokiaľ ide o tvrdenia matky o prejavnom záujme o maloletú, zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 14. marca 2018 vyplýva, že maloletá bola umiestnená do Detského domova v F. dňa 8. apríla 2016. Matka maloletej o ňu neprejavila žiadny záujem, ani raz ju nenavštívila, nekontaktovala detský domov za účelom získania informácií o maloletej.

33. Otcovstvo k maloletej doposiaľ nebolo určené aj napriek verbalizovanému záujmu matky bolo zistené, že maloleté nemá vyvinuté žiadne citové väzby k svojej biologickej rodine, ktorú nepozná, doposiaľ s ňou neprišla do kontaktu. Matka opakovane poukazovala na to, že ihneď po narodení sa H. U., ako domnelý otec zaujímal o maloletú, avšak súdy na jeho „podania nereagovali“. Tu odvolací súd poukazuje na správu kolízneho opatrovníka, z ktorej vyplýva, že domnelý otec maloletej síce návrh na určenie otcovstva podal (konanie vedené na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 17C/205/2016), tento návrh bol však zamietnutý a to z dôvodu, že otec aj napriek výzve súdu svoj návrh nedoplnil a neopravil. Tvrdenie matky sa potom javí ako nepravdivé. Otec sa vlastnou pasivitou, kedy na výzvu súdu nereagoval pripravil o možnosť určenia otcovstva k maloletej. Pokiaľ by bol záujem matky ako aj domnelého otca skutočný, vzhľadom na vek maloletej, kedy v čase odvolacieho súdu dovŕšila 3 roky, vyvinuli by snahu, či už o určenie otcovstva k maloletej, ako aj snahu, z ktorej by bolo dôvodné predpokladať záujem postarať o maloletú.

34. Taktiež pokiaľ ide o tvrdenia matky, keď uvádzala, že jej zo strany orgánu SPODaSK aj napriek jej naliehaniu neboli poskytované žiadne informácie o maloletej, tieto tvrdenia priamo vyvracia vyjadrenie kolízneho opatrovníka, v ktorom poukazuje, že matka bola pravidelne listami informovaná o maloletej, teda nebol jej úmyselne sťažovaný prístup k informáciám ohľadom maloletej, v dôsledku ktorého nesprávneho tvrdenia aj neodôvodnene vznášala námietky voči zaujatosti kolízneho opatrovníka, o ktorom vzhľadom na oddelenosť sústavy súdu ako štátneho orgánu od sústavy orgánov štátnej správy súd nie je oprávnený rozhodovať.

35. Ako bolo uvedené vyššie, maloletá J. je v súčasnej dobe v starostlivosti budúcich osvojiteľov (k umiestneniu maloletej do starostlivosti budúcich osvojiteľov však ešte nedošlo rozhodnutím súdu, nakoľko toto konanie vedené Okresným súdom Galanta bolo prerušené a to až do právoplatného skončenia konanie v tejto veci), kde má vytvorené stabilné prostredie a jej potreby sú v plnom rozsahu uspokojené. Maloletá v rodine prosperuje, čo vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý šetril pomery v rodine, v rodine má zabezpečené všetky podmienky pre riadnu starostlivosť, výchovu a rozvoj maloletej. S budúcimi osvojiteľmi má maloletá vybudované pevné citové väzby, oslovuje ich „mama a tata“.

36. Odvolací súd zdôrazňuje, že hlavným dôvodom podania návrhu na zrušenie rozsudku o osvojiteľnosti by mal byť vždy najlepší záujem dieťaťa, pričom treba mať na pamäti právo dieťaťa poznať svoj pôvod a jeho právo na starostlivosť biologických rodičov, ktoré má prednosť pred náhradným riešením.

37. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

38. Podľa čl. 7. ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, každé dieťa je ihneď po narodení zaregistrované a má od narodenia právo na meno, štátnu príslušnosť a podľa možností právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

39. Odvolací súd nespochybňuje, že prirodzená (biologická) rodina má prednosť pred rodinou právnou, avšak v praxi nie ojedinele prichádza k situáciám, kedy biologické rodičovstvo zlyhá, a to z rôznych či už subjektívnych alebo objektívnych dôvodov na strane rodičov, následkom čoho dochádza k „sanácií“ prirodzených (biologických) rodinných vzťahov systémom náhradných rodinných vzťahov, aké reprezentuje napr. i osvojenie.

40. Racionálnosť uvedenej úvahy má pôvod v judikatúre ESLP, s ktorou sa stotožňuje aj odvolací súd i v tomto konaní, podstata ktorého spočíva v sledovaní najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, a to bezvýhradne v každej situácii, ktorá sa ho dotýka. Absolútna snaha o prioritu prirodzenej (biologickej) rodiny a poznanie či starostlivosť biologických rodičov bez ďalšieho nemusí byť vždy v záujme detí žijúcich v už stabilizovanom rodinnom prostredí a dobrých životných podmienkach, tak ako je tomu i v tomto prípade.

41. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že v prejednávanej veci neboli splnené podmienky pre zrušenie osvojiteľnosti maloletej J. F., nar. XX. E. XXXX tak ako to predpokladá ustanovenie § 142 C.m.p.

42. Pokiaľ ide o námietky zaujatosti voči kolíznemu opatrovníkovi, ako aj voči zákonnej sudkyni, tieto odvolací súd nepovažuje za relevantné. Vo vzťahu k námietke zaujatosti kolízneho opatrovníka súdy totižto nie sú oprávnené preskúmavať činnosť a výkon funkcie ustanoveného kolízneho opatrovníka, vzhľadom na to, že činnosť kolízneho opatrovníka nespadá pod právomoc súdu. Pokiaľ ide o vnesenú námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyni, tu je potrebné zdôrazniť, že sa nezakladala na podstatných skutočnostiach. Sama navrhovateľka vo vyjadrení v odvolacom konaní uviedla, že dôvodom podania námietky bola skutočnosť, že nebola schopná preukázať zmenu v jej pomeroch. Napokon, námietku zaujatosti možno vzniesť najneskôr na prvom pojednávaní, alebo do 15 dní od kedy sa účastník konania mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Dôvodom pre vylúčenie sudcu z pojednania veci nemôže byť len subjektívny pocit o jeho nezaujatosti, ktorý navyše nie je ničím odôvodnený, ale tento musí byť podložený objektívnym základom. Objektívny základ tu však chýbal, nakoľko matka vzniesla námietku práve z dôvodu nestotožnenia sa s napadnutým rozsudkom a tiež skutočnosť, že nespĺňala zákonné náležitosti.

43. Záverom odvolací súd dodáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania na rozhodnutie v súlade s jeho skutkovým a právnym názorom, resp. právo na úspech v konaní, event. právo účastníka na také rozhodnutie, ktoré zodpovedá jeho predstavám a očakávaniam. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny nie je ani záruka, že rozhodnutie orgánu verejnej moci bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

44. V dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne, skutkové a právne závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k napadnutému rozsudku, pokiaľ ide o každý argument. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia totižto nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. (napr. R 68/2008- I, rozsudok G. z 9. decembra 1994 vo veci Q. R. proti Španielskemu kráľovstvu).

45. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh matky na zrušenie osvojiteľnosti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

46. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 C.m.p. v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 C.m.p.

47. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0 (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení; § 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

- Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).
- Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
- pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).
- Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).
- Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
- napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).
- Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).
- Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).
- Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).
- Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

- Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).
- Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).
- Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).
- V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).
- Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
- Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
 - dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).
- Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).
- Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).
- Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).
- Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).
- Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).
- Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).
- Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).
- V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).